

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 394/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom, Floriánska 19, Košice, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-19C/33/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-19C/33/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. B1-19C/33/2019 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v označenom konaní. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 394/2025-10 zo 17. júla 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že sťažovateľ podal 1. júla 2019 pôvodne na Okresnom súde Bratislava I žalobu o ochranu osobnosti. Uznesením z 10. decembra 2019 okresný súd sťažovateľovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov. V období od marca 2020 do júla 2020 vykonával okresný súd úkony spočívajúce v preposielaní vzájomných vyjadrení žalovaných v 1. a 2. rade k žalobe a sťažovateľa k ich vyjadreniam.

4. Dňa 20. marca 2025 podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Predsedníčka mestského súdu v liste zo 16. apríla 2025 sťažnosť uznala za dôvodnú. Mestský súd 31. marca 2025 nariadil pojednávanie na 26. jún 2025.

5. Sťažovateľ namieta nečinnosť mestského (a pôvodne aj okresného) súdu v konaní, ktoré má pre neho osobitný význam. Vec nie je právne ani skutkovo zložitá. Až na základe sťažnosti sťažovateľa bolo vo veci nariadené pojednávanie. Konanie trvá takmer 6 rokov bez meritórneho rozhodnutia.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

6. V podaní doručenom ústavnému súdu 2. septembra 2025 predsedníčka mestského súdu podrobne popísala priebeh napadnutého konania. Okrem iného uviedla, že pojednávanie nariadené na 26. jún 2025 bolo odročené na základe žiadosti žalovaného v 2. rade. Na pojednávaní 17. júla 2025 mestský súd vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu zamietol a žalovaným nárok na náhradu trov konania nepriznal. Rozsudok bol písomne vyhotovený a odosielaný v predĺženej lehote na vyhotovenie a odoslanie rozsudku, a to 22. augusta 2025. Predmetný spor nepovažuje po právnej a skutkovej stránke za zložitý. V správaní sťažovateľa nevzhladla také okolnosti, ktoré by prispeli k doterajšej dĺžke konania negatívne. Samotná rýchlosť konania reflektuje na kapacitu súdneho oddelenia, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie. Po reforme súdnej mapy zostali novovytvorené súdne oddelenia neprimerane zaťažené veľkým množstvom pridelených a prerozdelených vecí. Tento stále prítomný fakt neumožňuje vykonávať procesné úkony v optimálnych lehotách a prejednať každú vec v primeranej lehote. Z dôvodu pomalého postupu súdu v konaní po realizácii písomnej fázy konania podľa § 167 Civilného sporového poriadku považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa za opodstatnenú. Poukazujúc však na okolnosti, za ktorých k tomu došlo, a ako aj na to, že vo veci už rozhodnuté bolo, pokladá požadované finančné zadostučinenie za neprimerane vysoké.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

9. Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o žalobe na ochranu osobnosti. Ide o vec, ktorá patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej stránke nie je zložitým konaním. Vec podľa názoru ústavného súdu nevykazuje ani skutkovú zložitosť, čo potvrdila aj predsedníčka mestského súdu. Čo sa týka významu veci pre sťažovateľa, predmet posudzovaného konania pred mestským (okresným) súdom nie je časovo zvlášť prioritizovaný.

10. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v napadnutom konaní nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré by významnejšie prispelo k jeho predĺženiu. Na druhej strane, pokiaľ sťažovateľ argumentuje osobitným významom sporu (bod 5 tohto nálezu), nemožno opomenúť skutočnosť, že sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy podľa zákona o súdoch až po viac ako piatich rokoch od podania svojej žaloby (dva mesiace pred podaním tejto ústavnej sťažnosti), čo nepodporuje záver o intenzite významu danej veci pre sťažovateľa. Na uvedené nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní finančného zadost'učinenia.

11. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím kritériom, teda postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Predovšetkým poukazuje na to, že celkové trvanie tohto konania, v čase podania ústavnej sťažnosti 6 rokov, na prvoinštančnom súde sa vzhľadom na povahu veci už samo osebe javí ako neprimerané. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti a vyjadrenia mestského súdu, ústavný súd konštatuje, že celková dĺžka napadnutého konania bola ovplyvnená nečinnosťou súdu prvej inštancie, ktorý v období rokov 2021 až 2024 nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci

k rozhodnutiu vo veci. Mestský súd začal konať až po sťažnosti sťažovateľa podanej podľa zákona o súdoch.

12. Vo vzťahu k obrane mestského súdu spočívajúcej v argumentácii o zaťažnosti príslušného súdneho oddelenia ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, III. ÚS 128/2025).

13. Vychádzajúc z uvedených zistení, dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom ústavnej intenzity, ktoré boli spôsobené dlhšou nečinnosťou mestského súdu. Preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie označených práv sťažovateľa, prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

15. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur, čo odôvodnil neprimeranou dĺžkou napadnutého konania, významom veci, stavom právnej neistoty a pocitom bezmocnosti a krivdy.

16. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

17. S poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, charakter konania, jeho význam pre sťažovateľa a na konštatovanú nečinnosť mestského súdu, deklarovanie porušenia práv sťažovateľa a príkaz konať v napadnutom konaní, je podľa názoru ústavného súdu primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 1 500 eur (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.
Trovy konania

18. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet jeho právneho zástupcu (bod 4 výroku tohto nálezu).

19. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 949,17 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 371 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 14,84 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 177,49 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu